

Vastaus valtuustoaloitteeseen, harrastustakuu

340/12.05.00/2016, 61/00.02.00/2016

KV 12.03.2018 § 8

Lisätiedot:

kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö Anders Lindholm-Ahlefeldt,
puh. 050 366 4251
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Valt. Wahlstedt ym. ovat jättäneet 17.10.2016 aloitteen harrastustakuusta. Valtuustoaloitteessa todetaan, että jokaisella lapsella on oikeus harrastukseen, ja että kunnassa tulisi koota harrastusvalikko ja kartoittaa kansalais-toiminnan, urheilun, kulttuurin, vapaan sivistystyön ja omaehtoisen toiminnan mahdollisuudet, tilat, tarjoajat, tapahtumat ja tuet. Lisäksi aloitteessa edellytetään, että kaupunki käynnistää selvityksen siitä, miten jokaiselle lapselle ja nuorelle taattaisiin mahdollisuus vähintään yhteen harrastukseen. Aloite on **oheismateriaalina**.

Nuorisovaliokunta on käsitellyt aloitetta 14.2.2018 (§ 6) ja antanut seuraavan vastauksen:

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen asetti 8.11.2016 työryhmän Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus harrastaa. Työryhmän tehtävänä oli valmistella ehdotus, jolla jokaiselle lapselle ja nuorelle taataan mahdollisuus ainakin yhteen mieleiseen harrastukseen. Työryhmän toimikausi oli 8.11.2016–28.2.2017. Pääministeri Juha Sipilän hallitus on asettanut tavoitteeksi panostaa kouluviihtyvyyteen ja parantaa lasten ja nuorten henkistä sekä fyysistä hyvinvointia.

Lapset ja nuoret voivat harrastaa monin tavoin. Harrastus ei välttämättä tarkoita ohjattua harrastustoimintaa vaan voi tarkoittaa vaikka kaverin kanssa leikkimistä, kirjan lukemista tai lemmikkieläintä. Kauniaisissa lapsilla ja nuorilla on hyvät mahdollisuudet harrastaa ja heille, on kaupungin toimesta tarjolla erilaista maksutonta tekemistä mm. oppilaitosten, liikunta-, nuoriso-, kulttuuri- sekä kirjastopalveluiden toimesta. Kaupunki ylläpitää kotisivuillaan yhteystietoja paikallisista yhdistyksistä ja yhteisöistä ja pyrkii viestimään mahdollisimman avoimesti edellä mainittujen olemassaolosta, niissä kanavissa jotka kaupungilla on käytettävissä.

Vuonna 2017 Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemän kouluterveyskyselyn perusteella voidaan todeta, että 95 % kauniaisista lapsista ja nuorista harrastaa jotain kerran viikossa. Kansallisella tasolla vastaava luku on 92 %.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut ylläpitää kaikille avoimia, sekä maksuttomia että maksullisia, liikuntapaikkoja kaupungissa. Harrastamisen edellytykset ovat hyvät ja tarjonta on monipuolista. Palveluntarjonnassa ja toiminnan suunnittelussa on panostettu erityisesti lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin mm. siten, että

matalan kynnyksen harrastaminen on mahdollista eri puolilla kaupunkia. Tämä myös näkyy palveluiden hinnoittelussa, lasten ja nuorten lippuhuojennuksissa.

Liikuntapalveluiden lakisääteinen tehtävä on luoda edellytyksiä liikuntaan ja liikkumiseen kaupungissa. Paikalliset liikuntaseurat taas tuottaa tietyllä tapaa erilaisia harrastamisen palveluita mm. kaupungin omistamissa liikuntalaitoksissa. Tämän vuoksi kaupungin tulisikin tulevaisuudessa panostaa omistamiensa alueiden ja laitoksien kunnossapitoon ja olemassaoloon, ja siten mahdollistaa liikuntaseuroille toimintaedellytykset.

Harrastamisen ja kilpaurheilun välinen rajanveto on tässä erittäin tärkeää. Liikuntaseurat kilpailevat tietenkin omassa lajissaan keskenään muiden seurojen kanssa, mutta myös jokseenkin alueellisesti yli lajirajojen. Tämä tarkoittaa sitä, että tilanne luo painetta toisaalta seuralle pärjätä omassa lajissaan, mutta myös toisaalta saada harrastajia lajin piiriin. Tähän vaikuttaa myös erilaiset trendit tai vaikkapa valtakunnallinen menestys jossakin tiettyssä lajissa, joka taas yleensä luo kiinnostusta lajia kohtaan, jolloin harrastajia voi löytyä hetkellisesti yllättävän paljon. Nämä edellä mainitut kiinnostuksen aaltoliikkeet vaikuttavat tietenkin seurojen olemassaoloon, talouteen ja yleensäkin seuran kykyyn reagoida ennalta arvaamattomaan harrastajakatoon tai -vyöryyn. Taka-alalla on myös liikuntalaitoksen hallinnoijan (Kauniaisissa usein kaupungin) kyky reagoida muuttuneeseen tilanteeseen tai pakottavaan tarpeeseen luopua tiloista, jolla voi olla suora vaikutus seuran talouteen.

Harrastajan näkökulmasta harrastamisen ja kilpailun välinen ero on usein siinä, että jos ei ole ”riittävän hyvä” omassa lajissa, on vaarana joutua erotetuksi joukkueesta. Tämä voi olla erittäin kova kokemus lapselle tai nuorelle ja näille ”putoajille” (Drop Out nuorille) kyseessä voi olla niin kova kolaritus, että harrastaminen loppuu tyystin jopa pitkäksi aikaa. Tulisi siis olla vaihtoehtoja harrastaa liikuntaa ja liikkumista ”ei kilpailullisessa mielessä”, mutta yhtälö on kaupungin näkökulmasta jokseenkin haastava. Toisaalta varoja ja resursseja tulisi kohdentaa sellaisille seuroille, joilla on korkea ambitiotaso ja kyky tuottaa tulevaisuuden huippu-urheilijoita ja toisaalta tulisi huolehtia siitä, että kaikilla lapsilla ja nuorilla on jotain merkityksestä tekemistä, ts. edes yksi harrastus.

Liikuntapalvelut on vuoden 2016–2018 aikana saanut valtionavustusta Aluehallintovirastolta, jonka avulla on tuotettu kotouttamiseen liittyvää matalan kynnyksen harrastustoimintaa lapsille ja nuorille Kauniaisissa - Liikuntaa ja liikettä Granissa -hanke. Hankkeessa järjestetään seurojen yhteistyössä esimerkiksi kaikille avoimia liikuntavuoroja alakoululaisille, nuorille ja lukiolaisille kansallisuudesta ja kielestä riippumatta.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut järjestää vuoden aikana erilaisia tapahtumia yhteistyössä mm. päiväkotien ja oppilaitosten kanssa sekä ylläpitää kaupungintalon galeriatilaa, johon on vapaa pääsy. Kaupunginkirjasto on kaikille avoin arkisin 10–18 ja viikonloppuisin 10–16 (omatoimikirjaston myötä aukioloajat pitelevät entisestään). Kirjastossa järjestetään myös erilaisia luentoja ja tapahtumia, jotka ovat suunnattu lapsille ja nuorille. Lasten ja nuorten aineis-

ton lainaaminen on kasvanut viiden vuoden aikana 33 prosenttia. Kansalaisopisto järjestää kursseja eri tason harrastajille ja on oleellinen toimija lasten ja nuorten kesätoiminnassa yhteistyössä nuorisopalvelun ja liikuntapalvelun kanssa. Taiteen perusopetusta järjestetään osittain kaupungin rahoittamana Kauniaisissa sekä musiikin, että kuvataiteen saralla, ja Kauniaisissa on myös mahdollista harrastaa esim. kuorolaulua ja tanssia.

Huomionarvoista on, että mikäli lapsille ja nuorille tarjotaan matalan kynnyksen kulttuuripainotteista harrastustoimintaa, on todennäköistä, että hän myös aikuisiässä jatkaa kulttuurin harrastamista, jolla on sekä yleissivistäviä että hyvinvoinnillisia vaikutuksia.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden ylläpitämä nuorisotila, joka sijaitsee tilapäisesti Kauniaisten kirjastossa, on auki arkipäivisin kello 14–20 ja tarjoaa kaikille kävijöille maksutonta harrastustoimintaa sekä mahdollisuuksia löytää harrastuskavereita. Lisäksi nuorisopalvelut ylläpitää Kauniaisten keskustan tuntumassa sijaitsevaa skeittipuistoa.

Nuorisopalveluiden erityisnuorisotyö, leiritoiminta sekä lasten ja nuorten kesätoiminta on oleellinen osa palvelukokonaisuutta, jonka yksi perustavalaatuisista tehtävistä on huolehtia siitä, että lapsilla ja nuorilla olisi kavereita ja mielekästä tekemistä. Granin lasten kesäleireille (järjestetään kansalaisopiston toimintana) on sovittu sosiaalitoimen kanssa vuosittainen kiintiö, jonka mukaan erityisen tuen piirissä olevilla lapsiperheillä on mahdollisuus saada lapset mukaan kesäleiritoimintaan maksutta.

Koululaisten kerhotoiminta

Mäntymäen, Granhultin sekä Hagelstamskan ja Kasavuoren kouluissa järjestetään paljon erilaista toimintaa lapsille ja nuorille. Esimerkiksi Kasavuoren koulussa kerhotoiminta on pyritty järjestämään siten, että se on tavoittanut mahdollisimman paljon oppilaita. Välituntitoimintaan eli välkkärikerhoihin on osallistunut noin 50–60 oppilasta jokaisella kerralla. Välkkärikerhopäivät ovat olleet tiistai ja torstai koko lukuvuoden ajan. Toiminnasta on vastannut liikunnanohjaaja. Myös muuta välkkäritoimintaa on ollut koko koululle sekä luokille. Välkkäreitä eli oppilasohjaajia on koulutettu vetämään toimintaa 7. luokkalaisille. Oppilaat ovat voineet osallistua välkkäritoiminnan puitteissa keilauskerhoon ja 8.–9. luokat ovat käyneet tutustumassa eri liikuntamuotoihin liikuntakeskuksessa ohjaajan opastuksella. Liikunnanohjaaja on vetänyt oppilashuollollisen tuen tarpeessa oleville nuorille erityistä liikuntatoimintaa. Kasavuorella on toiminut opettajien vetäminä kokkikerho, älypelikerho ja Just dance -kerho. Reilukerho on toiminut luokanohjaajien vetämänä. Samoin oppilailla on ollut mahdollisuus tutustua musiikin tuottamiseen studiolla, sekä suorittaa hygieniapassi kerhotoiminnan puitteissa. Viimeksi mainituissa on käytetty apuna ulkopuolisia palveluntuottajia. Tytöille on lisäksi tarjottu mahdollisuutta osallistua Naisten kymppi -tapahtumaan liikunnanopettajan ohjauksessa. Oppilailla on ollut mahdollisuus lainata liikuntavälineitä ulkokäyttöön. Pihalle on perustettu ulkoliikuntavälinelainaamo. Kerhotoiminnassa on pyritty vastaamaan oppilaiden toiveisiin ja saavuttamaan mahdollisimman suuri kävijämäärä. Tavoitteissa on onnistuttu ja toiminta on vakiintunut tärkeäksi osaksi oppilaiden

koulupäivää.

Avustuspolitiikka

Liikunta-, nuoriso- ja kulttuurivaliokunnat myöntävät vuosittain avustuksia erilaiseen toimintaan. Avustusperusteissa ei ole olemassa vaatetta siitä, että ne tahot joille edellä mainitut tahot myöntävät avustusta, tulisi toiminnassaan huomioida (tai subventoida) seuramaksuja. On kuitenkin huomiotava, että kauniaislasten lasten ja nuorten harrastustoiminta on pitkälti paikallisten seurojen, yhteisöjen tai yritysten tuottamaa palvelua (mukaan lukien ostopalveluna tuotetut koulujen iltapäiväkerhot). Kauniaislasten vapaa-aktiviteettien myöntämät avustukset ovat kuitenkin melko vaatimattomia, kun niitä verrataan seurojen ja yhteisöjen tarpeeseen. Vuonna 2017 avustuksia haettiin kaiken kaikkiaan 227 811 euroa (liikunta-avustuksia 177 311 euroa, nuoriso-avustuksia 16 500 euroa, kulttuuri-avustuksia 34 000 euroa) ja avustuksia jaettiin yhteensä 110 425 euroa (liikunta-avustuksiin 87 400 euroa, nuoriso-avustuksiin 14 000 euroa, kulttuuri-avustuksiin 9 025 euroa). Välittömän (rahallisen) avustamisen tarve on avustamäärärahoihin verrattuna kaksinkertainen. Tällöin välillinen (ei rahallinen) avustaminen nousee arvoon arvaamattomaan ja esimerkiksi tilasubventointi tai tilojen maksuton käyttö yhteisöille tulisi huomioida paremmin osana näkyvää avustusta. Tilojen vuokrausperiaatteiden mukaan priorisoidaan tilojen vuokraaminen yhdistyksille, joiden toiminta kohdistuu lapsiin ja nuoriin ja he saavat myöskin 40 % alennetun hinnan.

Nuorisopalveluiden näkökulmasta jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus harrastukseen. Nuorisopalveluiden tehtävä on auttaa nuoria löytämään kavereita ja mielekästä tekemistä yhdessä Kauniaisissa toimivien kunnallisten ja ei-kunnallisten tahojen kanssa. Nuorisopalvelut ottaa selvittääkseen miten jokaiselle lapselle ja nuorelle taattaisiin mahdollisuus vähintään yhteen harrastukseen ja asiasta raportoidaan edelleen nuorisovaliokunnalle.

KH:

KV päättää merkitä tiedokseen edellä olevan vastauksena tehtyyn valtuustoaloitteeseen harrastustakuusta ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.